

KEYSTONE

Antonín Jirát

Kurátor: Jen Kratochvíl

Vernisáž 31.3. 2016 od 18 hodin

ze série venkovních instalací ProLuka - galerie pod vršovickým nebem
mezi ulicemi Krymská a Moskevská /zastávka tram Ruská/

10/13/65 a13

A10

EXT JESKYNĚ - NOVÁ SKÁLA

Pozorovatel měsíce tváří v tvář s Novou skálou, když vede svůj kmen kolem řeky v ranním svítání. Téměř zapomněl na hrůzy noci, nic se totiž po počátečním hluku nestalo, takže si ani nespojuje tohle zvláštní zjevení s nebezpečím nebo strachem. Není tu nic, co by ho mělo znepokojovat.

Je to krychle o straně asi patnáct stop široká, vytvořená z nějakého zcela transparentního materiálu, je skoro obtížné ji zahlédnout, vyjma momentů, kdy světlo dopadá na její okraje. Neexistují žádné přirozené tvary, se kterými by mohl Pozorovatel měsíce objekt srovnat. Přestože je přirozeně opatrný v kontaktu s novými věcmi, neváhá přistoupit blíže. Nic se nestane, tak pozvedne svoji ruku a dotkne se teplého tvrdého povrchu.

Po několika minutách intenzivních myšlenek, dojde k brilantnímu vysvětlení. Je to skála, samozřejmě, a musela se tady objevit v průběhu noci. Je mnoho rostlin, které takto vyrůstají - bílé a dužnaté, tvarované jako oblázky, které se zjevují v hodinách temnoty. Je pravdou, že jsou malé a zaoblené, zatímco tato je velká a hranatá;

10/13/65 a14

A10

POKRAČOVÁNÍ

ale mnohem větší filosofové, než Pozorovatel měsíce budou schopni přehlédnout podobně nápadné odchylky od daných zákonitostí.

Nejranější technologický moment lidské rasy, humanoid, pozvedá ze země kost jako svůj první nástroj - jako svoji první zbraň - aby ji poté vyhodil k nebi ve znamení triumfu.

Materiál nehraje roli, kost, větev; transparentní krystalová struktura, chladný kovový povrch, polystyren, teplo, dotek zcela neznámého a zároveň okamžitě povědomého. Střet vědomí. Pozorovatel měsíce je první z lidí obracející své zraky k nebesům, k nepoznaným a novým obzorům.

Letecká doprava budoucnosti je od 70. let až podezřele stabilizovaná. Concord je snem minulosti, ke kterému stále vracíme, aniž bychom byli schopni jej dosáhnout. Po 9/11 se vše trochu zkomplikovalo s intenzitou kontrol. Sledování filmů z 50. a 60. let, ve kterých lidé přijíždí k svému letadlu autem je už jen další minulé sci-fi. EasyJet a ostatní nízkonákladovky nám vše ekonomicky zjednodušily a my rádi odevzdali své pohodlí. V nadcházejících letech (a při následujících letech) půjdeme ještě dál s plány na vertikální sedačky a zamezení možnosti mít na palubě příruční zavazadlo, do kterého by se Vám bez problémů vešli všechny věci na krátkou cestu. Pro takové lety přece potřebujete jen pas, telefon s palubním lístkem a laptop. Místa není nazbyt.

Česká umělecká scéna je přece jen stále trochu izolovaná. Ale už i “my” se pomalu dostáváme do jetset módu. Kurátorské cesty z jedné strany světa na druhou, hledání “nových” umělců, které jste minuli v magazínech a v nekonečných e-flux newsletterech. Cesty umělců na rezidence a výstavy, kde jen to je možné. Jestli jedete na kraj Prahy, do Brna nebo do Amsterdamu už vlastně nehraje roli.

Monolith, v originálním Clarkově a Kubrickově scénáři kryšřálová krychle, umožnil našim prapředkům schopnost pochopit a využívat prostředky z jejich přirozeného okolí. Monolith Antonína Jiráta otvírá na moment okno do našich utopií. “Prostě přistálo ve Vršovicích letadlo”, říká. Fragment letadla, fragment vizí a představ, očekávaných, nenaplněných, plánovaných, křehkých. Klín z materiálu náchylného vůči klimatickým podmínkám, přístupný a nabízející se veřejnosti, tekoucí čas postupné entropie. Neznámý objekt už nebudeme číst jako novou skálu, která přes noc v proluce vyrostla. Na první pohled jde o intervenci do veřejného prostoru, pokud něco víte o kontextu lokálních výstavních aktivit, nebo si při cestě tramvají kolem prostě řeknete, že jde o podivně umístěný billboard. Chce to trochu víry a představivosti, nevinné oči pračlověka (nebo poučeného diváka současného umění, zvláštní blízkost), abyste se s jeho rolí sžili. Způsobí letadlo ve Vršovicích chuť vyházet do vzduchu “kosti”? Umožní nám Jiráta možnost přehodnotit náš jetset mód? Naši expandující internacionalizaci? Nebo si hned v telefonu objednáte letenku do města s výstavou, o které jste včera četli?

10/13/65 a25

A14

POKRAČOVÁNÍ

nejistě před svou tlupou.

Přestože je veterán mnohých zápasů u okraje vodní plochy, Jedno-Ucho nebyl nikdy napaden nepřítelem, který by prve nepředvedl rituál bojovného běsnění, a hlavně nikdy nebyl napaden zbraní. Jen v záblesku si všiml pozvednutého kyje než jej těžká stehenní kost antilopy ponořila do temnoty.

Ostatní v omráčení obdivují ukázkou nové síly Pozorovatele měsíce.

On sám přehlíží, lehce zaražen celou scénérii. Je nyní pánem světa a není si úplně jistý, co se stane dál. Ale jistě na něco přijde.

pořádají: Čtyři dny a Start Vršovice

podpořili: Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha

www.ctyridny.cz